

**II Ogólnopolska Społeczna
Konferencja Naukowa
– *Analiza polskiego społeczeństwa*
Abstrakty**

**II Ogólnopolska Społeczna
Konferencja Naukowa
– *Analiza polskiego społeczeństwa*
Abstrakty**

Redakcja:
Ewelina Chodźko
Paulina Szymczyk

Lublin 2018

II Ogólnopolska Społeczna Konferencja Naukowa
– *Analiza polskiego społeczeństwa*
Lublin, 24 listopada 2018 r.
Abstrakty

Redakcja:

Ewelina Chodźko

Paulina Szymczyk

Skład i łamanie:

Monika Maciąg

Projekt okładki:

Marcin Szklarczyk

© Copyright by Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ISBN 978-83-65272-94-2

Wydawca:

Fundacja na rzecz promocji nauki i rozwoju TYGIEL

ul. Głowackiego 35/348

20-060 Lublin

www.fundacja-tygiel.pl

Komitet Naukowy:

- dr hab. Grażyna E. Kwiatkowska, prof. nadzw
- dr Katarzyna Czubak
- dr Paweł Kot
- dr Magdalena Barabas
- dr Agnieszka Demczuk
- dr Małgorzata Dziekanowska
- dr Dorota Litwin-Lewandowska

Komitet Organizacyjny:

- Patryk Banaszkiewicz
- Ewelina Chodźko
- Magdalena Czemińska
- Kamil Maciąg
- Monika Maciąg
- Kamila Oktawia Piskorz
- Aleksandra Surma
- Marcin Szklarczyk
- Paulina Szymczyk
- Barbara Wrzyszc

Organizatorzy

Fundacja
TYGIEL

Patroni Honorowi:

SŁAWOMIR SOSNOWSKI
MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA LUBELSKIEGO

PATRONAT
HONOROWY

PREZYDENT MIASTA LUBLIN
KRZYSZTOF ŻUK

Patroni Medialni:

charaktery
magazyn psychologiczny

PSYCHOLOGIA
w Polsce

Spis treści

Wystąpienia Gości Honorowych

Indywidualizacja życia młodych – zagrożenia11

Civil disobedience. Refleksje o obywatelskim nieposłuszeństwie Polaków...12

Wystąpienia uczestników

Działania samorządu terytorialnego i Policji w sferze bezpieczeństwa lokalnego wobec młodzieży szkolnej15

Innowacje społeczne istotnym wyzwaniem w społeczeństwie konsumpcyjnym16

Jakość działań profilaktycznych w Polsce ukierunkowanych na przeciwdziałanie zjawisku uzależnień.....17

Jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kobylnicy18

Koncepcja 5 języków miłości Gary`ego Chapmana a komunikacja między dorosłym rodzeństwem.....19

Kultura społeczeństwa konsumentów według Zygmunta Baumana20

Mechanizm 1% – od szczytnej idei do systemu patologicznego?.....21

Migracje Polskich Romów do Wielkiej Brytanii – komunikat z badań22

Możliwości analityczne koncepcji Społecznego tworzenia rzeczywistości w odniesieniu do zagadnienia homoseksualizmu w Polsce – rozważania teoretyczne23

Nowe oblicze edukacji – popularyzacja MOOC24

Nowy wymiar stosunków sąsiedzkich w mediach społecznościowych na przykładzie Grupy Sąsiedzkiej Marcelin25

Ocena działalności Trybunału Konstytucyjnego26

Ograniczenia i możliwości uczestnictwa społecznego osób w wieku senioralnym.....27

Percepcja demonicznego bestiariusz ludu Makonde przez odbiorców warszawskich.....28

Postrzeżenie i odbiór mediów przez pokolenia X i Z	29
Prymat województwa podkarpackiego w rozwoju Polski Wschodniej.....	30
Rola nowych mediów w ewangelizacji osób niesłyszących i słabosłyszących.....	31
Rynek suplementów diety w Polsce. Obecny kształt i proponowane zmiany	32
Spółczesność polskie w perspektywie wielokulturowości. Czynniki sprzyjające i bariery	33
Spór wokół charakteru prawa małżeńskiego w II RP.....	34
Straż Graniczna jako kluczowa formacja stojąca na straży granic RP	35
Transformacja życia rodzinnego w Polsce jako źródło obaw i nadziei	36
Umiejętności życiowe jako obszar edukacji zdrowotnej w kontekście współczesnych problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży	37
Wpływ rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na proces deinstytucjonalizacji systemu pomocy społecznej, na przykładzie województwa podkarpackiego	38
Współczesne determinanty bezpieczeństwa młodzieży	39
Zabawa „all inclusive”. Zapotrzebowanie polskiego społeczeństwa konsumpcyjnego na formy zorganizowanej rozrywki w zagranicznych ośrodkach wypoczynkowych.....	40
Indeks autorów	43

Wystąpienia Gości Honorowych

Indywidualizacja życia młodych – zagrożenia

dr hab. Grażyna E. Kwiatkowska, prof. nadzw., Zakład Psychologii Społecznej, Instytut Psychologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Pędzący świat, „napędzany” zaburzonymi osobowościami kreatorów bezgranicznej wolności, dominacji rynków i hedonistycznego modelu życia poszerza przestrzeń płynnej nowoczesności, które staje się idealnym polem dla wszelkiego rodzaju działań: z jednej strony zachowań ryzykownych, zaburzeń i uzależnień, z drugiej zaś pojawienia poczucia wyobcowania, samotności. Nowa era stwarza więc nową sytuację egzystencjalną dla młodych ludzi, co powoduje ich wielorakie uwikłanie w złożoność tego świata. Współdziałanie wielu determinant stało się impulsem do pojawienia się procesu indywidualizacji, który wyzwala młodych z tradycyjnych powiązań i czyni ich odpowiedzialnymi za własny los, własną biografię. Hołdowanie indywidualizmowi, jako jednej z naczelnych wartości, sprawia, że powstają zindywidualizowane formy egzystencji i położenia, które zmuszają ludzi do tego, aby uczynili siebie samych „centrum planowania i dowodzenia”. Indywidualizacja umożliwia równoczesne występowanie dwóch sprzecznych tendencji: masowości i osamotnienia „losu”, co doprowadza do paradoksu. Ludzie dokonują zamiany przyczyn zewnętrznych we własne winy i problemów systemu we własne nieudacznictwo.

Co będzie dalej, czy jest granica, przy której usłyszymy zbiorowe: dalej tak nie można?

Civil disobedience.

Refleksje o obywatelskim nieposłuszeństwie Polaków

Dr Dorota Litwin-Lewandowska, Zakład Filozofii i Socjologii Polityki, Wydział Politologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej

Uznając demokratyczne społeczeństwa i współczesne demokracje za systemy wybitnie konfliktogenne i poliarchiczne, poszerzanie wiedzy o konflikcie wydaje się być wręcz koniecznością, zwłaszcza, iż konflikt został uznany za zasadniczą siłę motoryczną zmian społecznych, należy też do tych zjawisk społecznych, które charakteryzują się permanentnością. Począwszy od pierwszych deskrypcji konfliktu z czasów starożytnych i średniowiecza, poprzez filozofię społeczną, aż do współczesnych teorii koercyjnych i integracyjnych, przyjmowano logikę konfliktu opartą o ostrą rywalizację i dychotomię. Jednak przestrzeń konfliktogennych relacji między uczestnikami konfliktu jest zdecydowanie bardziej różnorodna, zwłaszcza w nowoczesnych społeczeństwach, które zostały wyedukowane m.in. w kulturze prawa, demokratycznych wartości i instytucjonalizacji konfliktów. Totalizm demokracji i rządy większości nie przesądzają o ustroju charakteryzującym się większą sprawiedliwością, a wręcz przeciwnie, rządy większości stwarzają przestrzeń dla różnorodnych mniejszości, które w sytuacji braku zgody na porządek publiczno-prawny kontestują go. Obywatelskie nieposłuszeństwo w sensie publicznego aktu bez stosowania przemocy, mającego na celu zmianę prawa lub polityki rządu jest jedną z dość popularnych form wyrażania opinii społecznej. Jest aktem politycznym odwołującym się do sprawiedliwości wspólnoty politycznej. Różne formy *civil disobedience* angażują opinię publiczną, wpływając tym samym na efektywność podejmowanych inicjatyw i pozytywnie wpływając na pojawienie się w świadomości wspólnoty moralnego uzasadnienia obywatelskiego nieposłuszeństwa. Mimo niedookreśloności pojęcia i dość swobodnego posługiwania się nim w analizach funkcjonowania społeczeństw, wydaje się być ono zdecydowanie bardziej adekwatnym określeniem dla deskrypcji zjawisk i procesów społecznych obecnych we współczesności.

Wystąpienia uczestników

Działania samorządu terytorialnego i Policji w sferze bezpieczeństwa lokalnego wobec młodzieży szkolnej

Eugeniusz Moczuk, Katedra Nauk Humanistycznych, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska

Arkadiusz Leśniak-Moczuk, Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku

Tematem pracowania jest przybliżenie tematyki dotyczącej przeciwdziałania różnorodnym zagrożeniom społecznym współczesnej młodzieży szkolnej, realizowanym przez samorząd terytorialny, jak i Policję, a mających wpływ na bezpieczeństwo lokalne danych społeczności.

Należy zaznaczyć, że bezpieczeństwo lokalne, to zapewnienie, za pomocą legalnych środków prawnych, funkcjonowania ludzi, mieszkańców danej społeczności lokalnej, ich ochrona przed przestępczością oraz innymi zagrożeniami mogącymi występować w danej społeczności lokalnej. Celem bezpieczeństwa lokalnego jest zapewnienie odpowiedniego poziomu życia mieszkańcom danej społeczności lokalnej, a jego przedmiotem są obywatele i ich sprawy, rozpatrywane na poziomie lokalnym. Podmiotem bezpieczeństwa lokalnego jest społeczność lokalna. Wśród zagrożeń bezpieczeństwa lokalnego wymienić można:

- a) zagrożenia przestępczością,
- b) zagrożenia pożarami, powodzą, niszczącymi wiatrami itp.,
- c) zagrożenia ekonomiczne, zdrowotne, społeczne, takie jak utrata pracy, zdrowia, cennych dóbr, pozycji społecznej, pozycji ekonomicznej, itp.

Innowacje społeczne istotnym wyzwaniem w społeczeństwie konsumpcyjnym

Olga Filipiak, *olafilipiak@wp.pl*, Zakład Socjologii, Katedra Nauk Humanistycznych i Społecznych, Wydział Nauk o Zdrowiu i Nauk Społecznych, Państwowa Szkoła Wyższa im. Papieża Jana Pawła II w Białej Podlaskiej

Konsumpcja zajmuje istotne miejsce w życiu społecznym i gospodarczym. Jest jednym z ważniejszych procesów, który podlega ciągłym analizom ekonomicznym i socjologicznym. Nie sposób analizować dziś zmian zachodzących w społeczeństwie i gospodarce bez odwołania się do sfery konsumpcji. Współczesne społeczeństwo szczególnie takie, w którym konsumpcja odgrywa istotną rolę nie lubi stagnacji. Zmiana i rozwój to nieodłączne atrybuty obecnego porządku społeczno-gospodarczego. Nowe technologie komunikacyjno-informacyjne formułują rzeczywistość społeczną. Ponadto można zauważyć zmiany w stosunkach międzyludzkich, a także przeobrażenia, jakie zachodzą w świecie konsumpcji. Społeczeństwo konsumpcyjne opiera się na nowym systemie wartości, w którym naczelną rolę zajmują hedonizm, utylitaryzm i nastawienie na realizację potrzeb w sposób natychmiastowy. To społeczeństwo traktujące jednostki społeczne przede wszystkim w kategorii konsumentów. Ponadto kultura materialna, nastawienie na zakup coraz większej ilości dóbr wyznacza mentalność konsumentką. Głównym celem opracowania będzie analiza rozwoju innowacji społecznych w kontekście społeczeństwa konsumpcyjnego. Autor pracy stawia szereg pytań: w jakim kierunku zmierzają te zmiany oraz jakie wynikają z nich szanse i zagrożenia?. Na ile te przeobrażenia wpływają na funkcjonowanie jednostki i grup społecznych? Jakiego rodzaju są to innowacje społeczne i na ile te rozwiązania rzeczywiście zmieniają życie społeczne, szczególnie w sferze konsumpcji? W opracowaniu zastosowano studia literaturowe.

Jakość działań profilaktycznych w Polsce ukierunkowanych na przeciwdziałanie zjawisku uzależnień

Kamila Maria Duduś, dudus.kamila@gmail.com, Katedra Pedagogiki Społecznej i Pedagogiki Opiekuńczej, Wydział Nauk Społecznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, www.kul.pl

Celem założonym w pracy była analiza szeroko zakrojonych działań profilaktycznych realizowanych w Polsce pod względem ich jakości, ukazana na tle zjawiska uzależnień w ostatnich latach. W pracy uwidoczniono kontekst błędów w prowadzonej współcześnie profilaktyce w wyodrębnionych kilku obszarach uznanych przez autora za istotne, co określono głównym założeniem badawczym opracowania. Rozpoczęto od ukazania danych statystycznych dotyczących skali zjawiska uzależnień w kontekście przeobrażeń na przestrzeni lat. Na tej podstawie wskazano na skuteczność i jakość profilaktyki w Polsce. Rozwijając pojęcie jakości w profilaktyce autor niniejszego opracowania odwołał się do publikacji EMCDDA określającej europejskie standardy jakości w profilaktyce uzależnień od narkotyków. Następnie przedstawił on krótko standardy podstawowe i specjalistyczne zawarte w dokumencie oraz przeanalizował wybrane z nich, ukazując tym samym jakość profilaktyki uzależnień na gruncie polskim. Przedstawiony zakres autorskich rozważań w kontekście kondycji profilaktyki uzależnień w Polsce obejmował: zmiany w podstawach teoretycznych profilaktyki, system rekomendacji i standardy jakości programów profilaktycznych, rynek ofert profilaktycznych (w tym błędy programów, których należy unikać), system edukacji profilaktyków, nowe kierunki w profilaktyce, szkolny program profilaktyki, prowadzenie badań naukowych, finansowanie działań profilaktycznych. Analiza przedstawionych zagadnień wskazała na potrzebę wprowadzenia nowych kierunków zmian w zaprezentowanych obszarach działań profilaktycznych, jako, że przedstawione wyniki wskazują na liczne jeszcze niedociągnięcia w funkcjonowaniu systemu profilaktyki w Polsce.

Jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną – uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kobylnicy

Aleksandra Lidia Załustowicz, alekszal@amu.edu.pl, Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji w Poznaniu, Wydział Nauk Prawych i Społecznych

Sylvia Adamczak, sylvia.skorpion@wp.pl

Jakość życia jest pojęciem szerokim i wielowymiarowym. Jakość życia osób z niepełnosprawnością intelektualną jest dotychczas sferą, która wymaga szeregu badań.

Tematyka skupia się wokół jakości życia osób z niepełnosprawnością intelektualną i czynników, które na nią wpływają. Poprzez badania, które zostały przeprowadzone na uczestnikach Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kobylnicy w latach 2016/2017, starano się ukazać czynniki, które wpływają na jakość życia tych osób.

Badania zostały skoncentrowane wokół ośmiu zakresów egzystencji, które można odnieść również do osób pełnosprawnych. W badaniach oparto się na koncepcji Roberta Schalocka.

Skupiono się na subiektywnym spostrzeganiu przez osoby z niepełnosprawnością intelektualną ich życia.

Badaniu poddano pięciu uczestników Warsztatów Terapii Zajęciowej w Kobylnicy, a także przeprowadzono wywiady z terapeutami.

Osoby badane posiadały pełną zdolność do czynności prawnych, były to osoby młode, posiadające własny dochód.

Opierając się na wskaźnikach jakości życia Roberta Schalocka, można stwierdzić, iż najistotniejszą rolę w poczuciu zadowolenia z życia odgrywają relacje interpersonalne. Akceptacja ze strony rodziny i społeczeństwa niewątpliwie odgrywa kluczową rolę w odczuwaniu szczęścia i akceptacji.

Osoby z niepełnosprawnością intelektualną nie dostrzegają swoich deficytów, koncentrując się na mocnych stronach. Wszystkie badane osoby podkreślały znaczenie rodziny i przyjaciół w ich życiu.

Status materialny oraz posiadanie nie jest istotnym czynnikiem warunkującym jakość życia.

Najlepszym zdefiniowaniem poczucia zadowolenia z życia osób z niepełnosprawnością intelektualną są przeprowadzone z nimi wywiady, które stanowią odpowiedź na postawione podczas badań pytania.

Koncepcja 5 języków miłości Gary`ego Chapmana a komunikacja między dorosłym rodzeństwem

*Magdalena Gadamska, gadamska.magdalena@gmail.com, Wydział Nauk Społecznych,
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, www.upjp2.edu.pl*

W relacji z drugim człowiekiem niezmiernie ważna jest umiejętność prawidłowej komunikacji. Jej zasad można uczyć się np. w domu, szkole, ale również zgłębiając wiedzę na różnego rodzaju szkoleniach czy czytając odpowiednie publikacje. Interesującą teorią dotyczącą komunikacji międzyludzkiej jest 5 języków miłości Gary`ego Chapmana. Koncepcja ta odnosi się do sposobów wyrażania oraz okazywania uczuć. Można ją jednak zastosować nie tylko w relacji małżeńskiej, ale również w komunikacji z innymi osobami, np. z rodzeństwem.

W trakcie wystąpienia opisane zostaną poszczególne języki miłości (wyrażenia afirmatywne, wspólne spędzanie czasu, drobne przysługi, dotyk, przyjmowanie podarunków) oraz to, w jaki sposób ich znajomość może ułatwić komunikację z drugim człowiekiem. Scharakteryzowana będzie także relacja między rodzeństwem na poszczególnych etapach życia człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem dorosłości. Część zasadniczą referatu stanowi jednak omówienie kwestii tego, w jaki sposób można zastosować wiedzę dotyczącą 5 języków miłości w komunikacji z dorosłym rodzeństwem oraz jakie korzyści mogą z tego wynikać.

Relacje między rodzeństwem trwają zwykle bardzo długo. Warto zatem dbać o to, by były one jak najlepsze, a rodzeństwo stawało się dla siebie coraz większym wsparciem w przypadku ewentualnych trudności oraz darzyło się nawzajem sympatią i zaufaniem. Jednym ze sposobów poprawy więzi między rodzeństwem może wydawać się właśnie znajomość jego języka miłości. Przyczynić się to może bowiem do lepszego poznania brata/siostry, a tym samym polepszenia komunikacji ze wspomnianą osobą.

Kultura społeczeństwa konsumentów według Zygmunta Baumana

Monika Torczyńska, *monika.torczyn@gmail.com*, Zakład Kultury Polskiej, Wydział Humanistyczny, UMCS, www.umcs.pl/pl/instytut-kulturoznawstwa-umcs

Zygmunt Bauman, charakteryzując kondycję współczesnego społeczeństwa oraz jego kultury, odwołuje się do zjawisk i procesów kojarzonych z funkcjonowaniem rynku i obrotu gospodarczego. Opisując stopniową transformację pojęcia „kultury”, posługuje się terminologią właściwą dla dziedzin takich jak ekonomia, marketing czy reklama. Według jego koncepcji, wskazanie istoty kultury możliwe jest przy pomocy reguł i mechanizmów występujących w obrębie produkcji i przemysłu konsumpcyjnego. Stąd w jego rozważaniach wielokrotnie użyte są określenia takie jak: produkt i jego wartość rynkowa, generowanie pragnień i potrzeb konsumenckich, klient domu towarowego etc. Referat miał na celu prezentację stanu i kierunku przekształceń świata kultury, funkcjonującego dziś na wzór prokonsumenckiej gospodarki. Przedstawiono w nim najistotniejsze wyznaczniki kultury konsumentów, tzn. kultury, która utraciwszy moc normatywnej regulacji życia wspólnoty, osiąga już tylko rangę „składnicy przeznaczonych do konsumpcji towarów”. Zygmunt Bauman zasadnicze znaczenie przypisuje tu „syndromowi konsumpcyjnemu”, rozpatrywanemu w kontekście tradycyjnej hierarchii wartości kulturowych. „Syndrom konsumpcyjny”, sprowadzający się do rozrzutności, marnotrawstwa oraz braku umiaru, zmienia sposób pojmowania takich wartości, jak podmiotowa wolność czy bezpieczeństwo. Owładnięte „syndromem konsumpcji” jednostki – kwestionując dotychczasową hierarchię wartości – przestają być podmiotem kultury i przeistaczają się w konsumentów egzystujących zgodnie z zasadą racjonalności konsumenckiej.

Mechanizm 1% **– od szczytnej idei do systemu patologicznego?**

Grzegorz Całek, *g.c@onet.pl*, Instytut Stosowanych Nauk Społecznych, Uniwersytet Warszawski

Już od 15 lat funkcjonuje w Polsce ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Celem tej ustawy było m.in. edukowanie obywateli – zapoznanie ich z sektorem pozarządowym oraz zachęcenie do praktykowania dobroczynności, ponadto stworzenie niezbyt bogatym polskim organizacjom dodatkowego źródła finansowania, a także budowanie zaufania do organizacji pozarządowych, szczególnie przez stworzenie „elitarnego” grona organizacji posiadających status organizacji pożytku publicznego.

Najbardziej widocznym efektem działania tej ustawy jest właśnie powstanie nowej kategorii organizacji pozarządowych – organizacji pożytku publicznego, które są uprawnione do otrzymywania 1% podatku od dochodów osobistych. W ubiegłym roku organizacje te otrzymały z 1% ponad 660 milionów złotych.

Przedmiotem badań była analiza specyfiki kampanii jednoprocetowych 20 fundacji i stowarzyszeń, które w roku 2017 uzyskały najlepsze rezultaty z 1%. Jej celem było odpowiedzenie na następujące pytania: Czy istnieją dające się wyodrębnić czynniki, które warunkują osiągnięcie sukcesu finansowego w pozyskiwaniu 1% przez organizacje pożytku publicznego? Jeśli tak, to jakie? Czy można stworzyć typologię najskuteczniejszych sposobów prowadzenia kampanii jednoprocetowych? Jeśli tak, to ile takich typów jest i co to są za typy? Czy osiągnięcie wysokich wyników w pozyskiwaniu 1% (mierzone np. miejscem w oficjalnym wykazie organizacji pożytku publicznego, którym zostały przekazane kwoty z tytułu 1%) gwarantuje pozostanie na tym wysokim pułapie albo jeszcze szybszy rozwój?

Dokonane analizy wskazują, że szczytna idea i ważne społecznie cele zostały zdeformowane, rodząc wysoce patologiczne niezamierzone skutki.

Migracje Polskich Romów do Wielkiej Brytanii – komunikat z badań

Kamila Fiałkowska, *k.fialkowska@uw.edu.pl*, Ośrodek Badań nad Migracjami,
Uniwersytet Warszawski,

Michał P. Garapich, *m.garapich@uw.edu.pl*, Ośrodek Badań nad Migracjami,
Uniwersytet Warszawski,

Elżbieta Mirga-Wójtowicz, *emirga@interia.pl*, Ośrodek Badań nad Migracjami,
Uniwersytet Warszawski, Wydział Politologii, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

Wystąpienie będzie omówieniem głównych wyników pionierskiego badania etnograficznego dotyczącego zagranicznych migracji polskich Romów po 1989 roku. Może wydać się zaskoczeniem, że grupa stereotypowo kojarzona z nomadyzmem i mobilnością nie była przedmiotem zainteresowania specjalistów od migracji. Podobnie także bogata w tradycje badawcze polska romologia nie poświęciła temu tematowi wiele miejsca. Brak polskich opracowań dotyczących tego tematu jest tym bardziej uderzający, iż temat migracji romskich od ponad dekady cieszy się ogromnym zainteresowaniem europejskich naukowców – wystarczy wspomnieć, iż w ostatnich latach pięć periodyków naukowych poświęciło temu zagadnieniu specjalne wydania. Zrealizowane badania są więc początkiem wypełniania tej zastanawiającej luki w polskiej nauce i wpisywania migracji polskich Romów w refleksję na ten temat na arenie europejskiej. Interesowały nas przed wszystkim kwestie tradycyjnie podnoszone w studiach migracyjnych: kiedy i dlaczego wyjeżdżają? Czy z tych samych powodów co ich nie-romscy polscy sąsiedzi? Jaki wpływ mają owe migracje na romskie społeczności w Polsce? Staraliśmy się przyjrzeć jaki wpływ na kulturę, tradycje, relacje rodzinne ma mieszkanie w Anglii, jakie są związki polskich Romów z Polakami, lub innymi grupami etnicznymi, a także czy i jak zmieniają się wewnętrzne relacje między pokoleniami i grupami romskimi, szczególnie tymi posiadającymi różne tradycje mobilności. Chodziło więc o konceptualizację migracji romskich jako transnarodowych społeczności, w których procesy migracyjne i ich konsekwencje związane ze strukturalnymi uwarunkowaniami takimi jak integracja europejska, transformacja ustrojowa i intensyfikacja mobilności krzyżują się i wpływają na daną społeczność, ich kulturę czy indywidualne strategie życiowe.

Możliwości analityczne koncepcji Społecznego tworzenia rzeczywistości w odniesieniu do zagadnienia homoseksualizmu w Polsce – rozważania teoretyczne

Marta Bartusiak, marta.medynska92@gmail.com, Wydział Nauk Pedagogicznych, Dolnośląska Szkoła Wyższa www.dsw.edu.pl

Podejmując problematykę analizy współczesnego polskiego społeczeństwa należy zwrócić uwagę na wszystkie jego wymiary w tym również na obecne w Polsce przejawy dyskryminacji i nietolerancji wobec osób homoseksualnych.

Wiele współczesnych państw podjęło decyzje ukierunkowane na wspomaganie związków homoseksualnych. Niektóre kraje zdecydowały się na przykład na umożliwienie parom homoseksualnym tworzenia formalnych związków, inne nieposiadające takich regulacji prawnych uznają związki homoseksualne zawarte poza własnymi granicami. W Polsce związki formalne osób homoseksualnych nie są prawnie dozwolone ani uznane, jeżeli zostały zawarte poza granicami.

Poza prawnym brakiem wsparcia osoby homoseksualne przebywające na terenie Polski zagrożone są również przestępstwami na tle nienawiści. Badanie przeprowadzone w ramach projektu Wymiar sprawiedliwości i organy ścigania w służbie ofiar przestępstw z nienawiści a opublikowane przez Kampanię Przeciw Homofobii pokazują, że w 2015 roku 15% gejów i 11% lesbijek doświadczyło przestępstwa. Centrum Badania Opinii Społecznej podaje natomiast, że jedynie 16% Polaków uważa homoseksualizm za rzecz normalną, 62% uważa, że pary homoseksualne nie powinny publicznie pokazywać swojej orientacji a 64% badanych jest przeciwna legalizacji małżeństw. Porównanie omawianego raportu z wynikami badań publikowanymi we wcześniejszych latach pokazuje jednak niewielką tendencję wzrostową (zakres 4 punktów procentowych w odniesieniu do pierwszego kryterium).

W świetle powyższych kwestii można podjąć próbę analizy polskiego społeczeństwa i jego stosunku do osób homoseksualnych. Jedną z koncepcji, która może posłużyć temu celowi jest powszechnie znana jednak wciąż aktualna koncepcja Społecznego tworzenia rzeczywistości autorstwa Petera Bergera i Thomasa Luckmanna. Wystąpienie ma na celu wskazanie możliwych kierunków analizy stosunku Polaków i polskiego prawa do homoseksualizmu w świetle tej koncepcji.

Nowe oblicze edukacji – popularyzacja MOOC

Wioleta Gałat, *wioleta.joanna.gawel@gmail.com*, Wydział Ekonomii i Stosunków Międzynarodowych, Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie

Tempo życia powoduje, że niemalże w każdej sferze życia człowieka poszukiwane są rozwiązania umożliwiające na szybsze realizowanie danych czynności. Liczy się szybkość reakcji, która często warunkuje powodzenie działania. W dynamicznym świecie, także i dostęp do informacji jest o wiele szybszy jak i nieograniczony terytorialnie, dzięki Internetowi. Informacje nas otaczają, a coraz większym wyzwaniem staje się selekcja docierających do nas komunikatów.

Zachodzące zmiany stają się szansą do wprowadzania nowych rozwiązań w edukacji. Z drugiej natomiast strony wprowadzanie zmian w sposobach edukacji wydaje się nieuniknione w tak dynamicznie zmieniającym się społeczeństwie. W 2012 roku na szeroką skalę zaczęły się pojawiać masowe otwarte kursy online (MOOC). Możliwość uczestniczenia w kursie z dowolnego miejsca na świecie jak i o dowolnej porze zrewolucjonizowała rynek edukacyjny. Pojawiły się prywatne platformy z kursami, jak i uniwersytety zaczęły tworzyć swoje własne kursy. Prócz wielu zalet rozwiązanie to niesie za sobą również wady, jak chociażby problem z weryfikacją efektów kształcenia. Zasadniczym wyzwaniem jest również zrezygnowanie z bezpośredniego kontaktu nauczyciela z uczniem, który był kluczowy w dotychczasowych modelach edukacji. W niniejszym wystąpieniu, krytycznej analizie zostaną poddane masowe otwarte kursy online. Analiza pozwoli lepiej zrozumieć rosnącą popularność edukacji online, jak i umożliwi zidentyfikować zagrożenia stojące na drodze do większej popularyzacji tego rozwiązania.

Nowy wymiar stosunków sąsiedzkich w mediach społecznościowych na przykładzie Grupy Sąsiedzkiej Marcelin

*Magdalena Szulc, szulcmagda@o2.pl, Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej,
Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, www.amu.edu.pl*

Relacje i stosunki sąsiedzkie od lat interesują socjologów oraz badaczy innych dziedzin nauki. Wciąż jednak we współczesnej socjologii istnieją problemy z precyzyjną definicją sąsiedztwa, a problem z jego zdefiniowaniem pogłębiają zachodzące zmiany w komunikacji między sąsiadami. Jedną z nich jest komunikacja poprzez media społecznościowe, która staje się coraz bardziej popularną formą kontaktu międzyludzkiego, wpływając nie tylko na charakter komunikacji, ale i stosunków międzyludzkich, w tym również międzysąsiedzkich. Sąsiedztwo jest relacją niedocenianą, zarówno przez badaczy, jak i samych zainteresowanych. Większość ludzi, obywateli współczesnej cywilizacji, posiada sąsiadów, jednak wielu z nich nie nawiązuje z nimi kontaktu - a przynajmniej nie w sposób bezpośredni. Media społecznościowe zmieniają tę sytuację, wpływając na poprawę kontaktu i fakt, że przybiera on inną formę. Umożliwiają użytkownikom połączenie się z innymi, wymianę opinii i nawiązanie relacji, która w przypadku sąsiadów może zyskać także wymiar offline. Mimo obaw wielu badaczy, człowiek wciąż dąży do połączenia się z innymi, wymiany informacji, poglądów czy po prostu nawiązania relacji z nimi. Media społecznościowe to umożliwiają i ułatwiają. Artykuł przedstawia sposoby, w jaki media społecznościowe wpłynęły na zmianę komunikacji z sąsiadami oraz w efekcie, relacji sąsiedzkich, na przykładzie osiedlowej społeczności jednego z poznańskich osiedli i założonej przez ich mieszkańców Grupy Sąsiedzkiej Marcelin. Zawarta w artykule analiza jakościowa postów zamieszczonych w grupie w okresie styczeń 2018 – wrzesień 2018 pozwoli przekonać się o tym, jaką siłę mają wirtualne (i nie tylko) stosunki sąsiedzkie.

Ocena działalności Trybunału Konstytucyjnego

Katarzyna Daniel, *katarzyna-daniel@interia.pl*, doktorantka, Uniwersytet Opolski

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ustrój oparty jest na podziale oraz równowadze władzy ustawodawczej, sądowniczej i wykonawczej. Władza sądownicza wykonywana jest przez sądy i trybunały. Współcześnie jedną z podstawowych gwarancji konstytucji jest kontrola zgodności ustaw z konstytucją, która jest realizowana przez organ władzy sądowniczej o szczególnym charakterze. Kontrola konstytucyjności prawa jest więc następstwem obowiązku zgodności z Ustawą zasadniczą całego systemu prawa w państwie, które jest zbudowane hierarchicznie. Model kontroli konstytucyjności prawa w Europie jest ukształtowany w ten sposób, że nadrzędną pozycję w uchwalaniu ustaw (jako aktów suwerennej woli narodu) ma parlament, któremu przeciwstawia się sąd konstytucyjny, usytuowany poza systemem sądów powszechnych, powołany specjalnie w celu kontroli. W warunkach demokratycznego państwa prawnego konstytucyjne wartości nie mogą być dowolnie wzruszane przez każdorazowe siły polityczne, które wygrały wybory. Stąd też gwarantem wspomnianych wartości powinien być na stałe niezależny Trybunał Konstytucyjny. Bardzo ważne jest więc jego prawidłowe funkcjonowanie oraz opinia polskiego społeczeństwa na temat działania tej instytucji. Niniejsze wystąpienie stanowi próbę opisu funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego w Polsce oraz ocenę tej działalności przez społeczeństwo. Przedstawiono pokrótce charakterystykę powołania do życia tego organu w Polsce, a następnie zaprezentowano jego podstawowe kompetencje. Omówiono także skład i organy Trybunału. W ostatniej części skupiono się na analizie oceny Trybunału Konstytucyjnego przez Polaków w ostatnich 17 latach, od samego początku przeprowadzania badań na ten temat. Trybunał nigdy nie cieszył się nadmiernym zaufaniem wśród polskiego społeczeństwa, co pokazuje jak wiele pracy organ ten musi wykonać, aby przekonać do siebie Polaków.

Ograniczenia i możliwości uczestnictwa społecznego osób w wieku senioralnym

Iwona Mandrzejewska-Smól, iwonman@ukw.edu.pl Katedra Pedagogiki Pracy i Andragogiki, Instytut Pedagogiki, Wydział Pedagogiki i Psychologii, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Znaczący, i stale wzrastający, udział ludzi starych w populacji większości krajów świata rodzi nowe nieznane do tej pory problemy naukowe. Jednym z nich jest kwestia uczestnictwa społecznego osób w starszym wieku. We współczesnych społeczeństwach istnieją zjawiska, procesy i mechanizmy sprzyjające powstawaniu i kumulacji barier w sferze uczestnictwa społecznego tej grupy wiekowej.

Uznaje się, że funkcjonowanie w Polsce ludzi starych poza głównym nurtem życia społecznego jest konsekwencją kulturowo uwarunkowanej postawy, charakterystycznej dla właściwie wszystkich grup wiekowych Polaków, którego podstawę stanowią funkcjonujące w społeczeństwie negatywne stereotypy dotyczące starszej populacji.

Ważnym zjawiskiem wiążącym się ze stereotypizacją wieku starszego jest ageizm, prowadzący niejednokrotnie do dyskryminacji tej grupy wiekowej. W Polsce osoby stare są najbardziej narażone na dyskryminację i marginalizację w następujących dziedzinach: udział w rynku pracy, uczestnictwo w pozarodzinnych kontaktach społecznych, uczestnictwo w życiu politycznym oraz obecność w kulturze masowej i w komunikacji społecznej. Za formowanie tych czterech obszarów odpowiada w dużej mierze polityka społeczna, w ramach której powinno się wprowadzać rozwiązania pozwalające na skuteczne łagodzenie i neutralizowanie stopnia marginalizacji polskiego starszego pokolenia, podnosząc zarazem jakość ich życia.

Tworzenie jak najbardziej korzystnych warunków do pomyślnego starzenia się wiąże się w wielu przypadkach z aktywizacją ludzi starych. W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera wartość aktywności tej populacji oraz jej różnorodnych wymiarów w perspektywie znaczenia ich wkładu do społeczeństwa i gospodarki, a także wykorzystanie ich potencjału oraz umożliwienie im prowadzenia niezależnego życia. Znaczące są również strategie zarządzania wiekiem związane z zatrudnieniem i pracą starszych pracowników, usuwanie barier w zakresie funkcjonowania na rynku pracy, a także propagowanie inicjatyw i działań w zakresie redukcji i eliminowania dyskryminacji ze względu na wiek oraz niwelowania negatywnych stereotypów związanych z wiekiem.

Percepcja demonicznego bestiariusz ludu Makonde przez odbiorców warszawskich

Zofia Gralak, *zofia.gralak543@gmail.com, Uniwersytet Łódzki, Wydział Filozoficzno-Historyczny, Instytut Historii Sztuki, historiasztuki.uni.lodz.pl*

Percepcja jest zjawiskiem szczególnie interesującym, ale też zróżnicowanym. Zależna jest przede wszystkim od odmiennych i wieloaspektowych sposobów interpretacji prezentowanych przez odbiorców dzieł sztuki. Praca ta stanowić ma pewien dość orientacyjny, a także przekrojowy wykaz analiz postaw, niekiedy o podłożu estetycznym, prezentowanych przez społeczeństwo warszawskie podczas kontaktu z rzeźbą artystów ludu Makonde.

Dzięki wsparciu PTAfr oraz uprzejmości Biblioteki na Koszykowej w dniach 16.01-19.01 oraz 24.01.2018 roku w nawiązaniu do wystawy pod tytułem: *Między sztuką a opętaniem. Hebanowe bestiariusz ludu Makonde*. Fotografie Piotra Sadurskiego, przeprowadzone zostało badanie. Podczas wystawy zaprezentowanych zostało 6 hebanowych rzeźb, pochodzących z kolekcji Ewy i Eugeniusza Rzewuskich. Dzieła te weszły w dyskurs o charakterze artystycznym z fotografiami Piotra Sadurskiego, wykonanymi w konwencji *chiaroscuro*. Rzeźby względem których czynione były odniesienia, stanowiły wyobrażenia głównie w stylu *shetani*, odwołującym się do przedstawień demonicznych. Rzeźba Makonde stanowi wyraz współczesnej sztuki Afryki Wschodniej. Jej korzeni zaś szukać należy w tradycyjnych wierzeniach i porzekadłach.

W niniejszej pracy podjęta została próba zaprezentowania najbardziej interesujących interpretacji wyłonionych w wyniku badań. Nadrzędnym celem projektu było wykazanie pewnych sposobów percepcji oraz recepcji odległych pod względem kulturowym, rzeźb artystów Makonde przez respondentów biorących udział w badaniu warszawskim.

Postrzeżenie i odbiór mediów przez pokolenia X i Z

Kacper Krzeczewski, *kacper.krzeczewski@gmail.com*, *Katedra Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej, Wydział Filologiczny, Uniwersytet Łódzki*

W wystąpieniu zostaną wykazane różnice i podobieństwa w korzystaniu ze środków masowego przekazu (prasa, radio, telewizja, Internet) przez pokolenia X i Z, które współtworzą społeczeństwo na całym świecie. Czasy urodzenia, etap życia (wiek), a także nieustający rozwój technologiczny to determinanty wpływające na rolę, jaką odgrywają poszczególne rodzaje mediów w codziennym funkcjonowaniu obu pokoleń. Omówione zostaną sposoby, w jakie oba pokolenia wykorzystują poszczególne media w sferach zawodowej i rozrywkowej, a także dlaczego preferują dane środki masowego przekazu kosztem innych. Referent zobrazuje możliwości i zagrożenia, jakie niosą ze sobą wszystkie środki masowego przekazu, które dostrzegają i których nie dostrzegają oba pokolenia. Poszuka odpowiedzi na pytania, które medium jest wiodące dla danego pokolenia i dlaczego tak się dzieje. Rozważy, w jakim stopniu konwergencja mediów jest faktycznie wykorzystywana przez pokolenia X i Z oraz jaki ma ona wpływ na postrzeżenie przez nie codziennej rzeczywistości. Wyjaśni, jak oba pokolenia rozumieją pojęcie globalnej wioski wykorzystane po raz pierwszy w 1962 roku przez Herberta Marshalla McLuhana w książce „The Gutenberg Galaxy” i zastanowi się czy zachowało ono swoje pierwotne znaczenie sprzed ponad pół wieku. Wykaże, na ile różnorodne sposoby korzystania ze środków masowego przekazu wpływają na relacje i koegzystencję obu pokoleń oraz czy powstające na tym etapie bariery komunikacyjne są możliwe do rozwiązania. Zastanowi się ponadto nad możliwością powstania następnych pokoleń i środków masowego przekazu w przyszłości.

Prymat województwa podkarpackiego w rozwoju Polski Wschodniej

Marcin Rychlak, *marcinrychlak@onet.pl*, *Koło Naukowe Strateg*, *Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej, Uniwersytet Jagielloński* <https://econ.uj.edu.pl/start>

Polska Wschodnia jako ważny obszar gospodarki narodowej wyłoniła się w nomenklaturze funduszy europejskich w 2004 roku. W okresie tym województwa: podkarpackie, lubelskie, świętokrzyskie, podlaskie i warmińsko-mazurskie były najbiedniejszymi obszarami Unii Europejskiej. Od tamtego czasu minęło już 14 lat w ramach, których nastąpiła gigantyczna absorpcja środków unijnych mających za zadanie zmienić dotychczasowy stan gospodarek tych regionów. Jednak nie tylko szeroki strumień środków finansowych, ale i solidne podstawy wypracowane w formie potencjału gospodarczego alokowane przez wieki na tych terenach dały ważny impuls do przyszłego rozwoju. Wśród tych województw widoczny prym wiedzie województwo podkarpackie, chociaż początki nie były dla niego tak perspektywiczne. Wiodąca pozycja wynika z naukowego podejścia do polityki rozwoju proponowanego przez urzędników brukselskich, które to zyskało zrozumienie zarówno ze strony władz, przedsiębiorców jak i osób prywatnych zamieszkujących region Podkarpacia. W sposób zaplanowany i długofalowy zostały wsparte te części gospodarki regionalnej dające w przyszłości możliwość szybszego rozwoju względem sąsiadujących obszarów korzystających także z finansowania unijnego. W szczególności był to obszar transportu, inwestycji w przemysłach wysokich technologii czy działalności badawczo rozwojowej. Dzięki temu wskaźniki przyrostu naturalnego, migracji, tworzenia nowych przedsiębiorstw, importu, eksportu, sprzedaży towarów czy usług hotelowych dobitnie świadczą o sukcesie tej drogi rozwoju na skalę nie tylko Polski Wschodniej, ale również całego kraju.

Rola nowych mediów w ewangelizacji osób niesłyszących i słabosłyszących

Magdalena Bednarska, m.bednarska1985@gmail.com, Katedra Pedagogiki Specjalnej, Instytut Pedagogiki, Wydział Nauk Społecznych, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, www.kul.pl

Ewangelizacja osób niesłyszących i słabosłyszących jest trudna. Ta grupa osób z niepełnosprawnością podlega tym samym działaniom ze strony Kościoła katolickiego, co osoby słyszące, niemniej wiele treści jest dla nich zbyt trudnych i niedostępnych z tytułu uszkodzonego słuchu i konsekwencji wynikających z tego uszkodzenia.

Ewangelizacja ma na celu doprowadzenie człowieka – niezależnie od stanu zdrowia do poznania żywego Boga i zrozumienia wiary.

Mnogość narzędzi dla osób słyszących, które są dostępne w Kościele i poza nim umożliwiają zrozumienie w co i kogo wierzą. W przypadku osób niesłyszących i słabosłyszących narzędzia te są ograniczone, niemniej widać, że ta szczególna grupa osób z niepełnosprawnością sensoryczną chce i potrzebuje żyć w Kościele katolickim i poznawać Boga. Coraz więcej narzędzi jest dla nich dostępnych, także tych pozainstytucjonalnych. Media także mają swoje miejsce w rozwoju religijnym i ewangelizacji oraz dostarczają one wielu informacji w różnych miejscach. Osoby niesłyszące i słabosłyszące chętnie z nich korzystają: komunikują się ze sobą, są włączeni w działalność różnych grup na portalach społecznościowych, korzystają z nauk i rekolekcji głoszonych za pomocą mediów, a formy które wybierają są uzależnione od stopnia uszkodzenia słuchu i narzędzi za pomocą których się komunikują – języka fonicznego, miganego czy migowego.

Prezentacja ma na celu przedstawienie mediów, do których mają dostęp i z których korzystają osoby niesłyszące i słabosłyszące oraz pokazania ich roli w dziele ewangelizacji osobistej i innych, ponieważ jak mówił św. Jan Paweł II – wszyscy chrześcijanie są wezwani do świadczania o Chrystusie i prowadzenia ewangelizacji, która ma być podejmowana „jako nowa w swych metodach i nowa w środkach wyrazu”.

Rynek suplementów diety w Polsce. Obecny kształt i proponowane zmiany

Lukasz Jasiński, lukasz.jasinski@poczta.umcs.lublin.pl, Katedra Teorii i Historii Ekonomii, Wydział Ekonomiczny, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, www.umcs.pl

Marta Makowska, Katedra Socjologii, Wydział Nauk Społecznych, Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, www.sggw.pl

Rynek suplementów w Polsce stale się rozwija. Optymistyczne są również prognozy co do wzrostu jego sprzedaży w przyszłości. Jedną z charakterystycznych cech współczesnych gospodarek rynkowych jest różny zakres państwowych interwencji w poszczególne branże. Jedne są objęte wieloma regulacjami, a inne cieszą się bardziej liberalnymi przepisami prowadzenia działalności. Rynek suplementów diety w Polsce zaliczyć można do tej drugiej grupy. W tym przypadku istotne jest to, że suplementy diety, chociaż mogą mieć wpływ na zdrowie konsumentów, to nie są poddane tak silnym regulacjom jak np. ma to miejsce w przypadku rynku leków.

Zazwyczaj, gdy poszczególne rynki stają się coraz bardziej masowe, zaczynają padać pewne pytania i propozycje dotyczące rozszerzenia zakresu regulacji (interwencji), co ma na celu lepszą ochronę interesów (i zdrowia) konsumentów. Z tego powodu w ubiegłym roku, na podstawie kontroli i raportu Najwyższej Izby Kontroli (NIK), dyskutowana była implementacja nowych regulacji obejmujących między innymi marketing rynku suplementów diety w Polsce. Każde proponowane zmiany wymagają analizy ekonomicznej z jednej strony opierającej się o uniwersalne prawa ekonomii. Z drugiej strony należy wziąć pod uwagę specyfikę danej branży. W niniejszym wystąpieniu scharakteryzowany i opisany został polski rynek suplementów diety oraz szanse i zagrożenia jakie mogą wynikać z jego dalszego rozwoju. Przeanalizowano również postawy polskich konsumentów w stosunku do tego rodzaju produktów. Ponadto w wystąpieniu uwzględniono proponowane zmiany legislacyjne oraz ich możliwy wpływ obejmujący zarówno producentów jak i konsumentów.

Społeczeństwo polskie w perspektywie wielokulturowości. Czynniki sprzyjające i bariery

Piotr Przysucha, piter85@poczta.fm, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Socjologii, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II

W strukturze społeczeństwa polskiego widać wielkie przeobrażenia, które kształtują nasz naród w perspektywie wielokulturowości. Nie można jednak powiedzieć jednoznacznie czy jako naród jesteśmy gotowi, aby stać się państwem wielokulturowym i aby te wzajemnie zależności prawidłowo funkcjonowały. Polityka wielokulturowości od samego początku swojego istnienia budzi kontrowersje związane nie tylko z jej podstawowymi założeniami, ale także z oceną jej realizacji i obawami o przyszłość społeczeństwa przyjmującego. Obecna więc dyskusja na temat tego zjawiska ma szerokie odniesienie do współczesnej filozofii polityki. Zajmuje się kwestiami zasad akceptacji w sferze publicznej tożsamości kulturowych, które są różne od kultury narodowej większości i uwzględnia pojęcie sprawiedliwości społecznej odnoszącej się do różnorodności kulturowej danego społeczeństwa. W tej perspektywie dyskursu publicznego odnosząc się zarówno do czynników sprzyjających jak i barier wielokulturowości w społeczeństwie polskim można wyznaczyć dwa kierunki przeobrażenia. Pierwszym z nich jest dalsze utrwalenie statusu polskiego państwa narodowego ze znikomym udziałem grup mniejszości narodowych i etnicznych, które permanentnie będą ulegać procesom asymilacji, z wyrazistymi granicami społecznymi i kulturowymi, relatywnie zamkniętego na innych i dążącym do zachowania swojej suwerenności narodowej mimo przynależności do Unii Europejskiej. Natomiast drugim kierunkiem jest podążanie do kształtowania państwa pluralistycznego, zróżnicowanego kulturowo związanego z dużą migracją naszych obywateli, odkrywania się młodego pokolenia Polaków na nowe formy kształcenia i edukacji poza granicami państwa, większa mobilność Polaków w celach turystycznych i kulturowych poza obszar Polski, jak również szeroko określany dialog międzykulturowy, w którym też ogromne znaczenie będzie ogrywał dialog międzyreligijny.

Spór wokół charakteru prawa małżeńskiego w II RP

Judyta Dworas-Kulik, *dworaskulik@gmail.com*, Wydział Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji, Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, *www.kul.pl*

W 1918 r. Rzeczypospolita odzyskała niepodległość, jednak z uwagi na bardzo długi okres zaborów nie posiadała własnych aktów normatywnych, które mogłyby zastąpić kodeksy pozaborcze i tym samym stać się podstawą prawną. Dawne prawo polskie było przestarzałe i całkowicie niedostosowane do ówczesnych warunków życia społecznego, poza tym w większości zapomniane, więc niejako obce dla społeczności polskiej. Podział dzielnicowy i obowiązujące w nim systemy prawne ukształtowały świadomość obywateli polskich zamieszkujących poszczególne obszary niegdyś przynależące do państw zaborczych. Miało to swoje odzwierciedlenie w trudach kodyfikacji polskiego prawa powszechnie obowiązującego na terytorium Rzeczypospolitej. Wszelkie projekty kodeksów, które stanowiły kompromis łączący prawa wszystkich dzielnic lub całkowicie przejmujące ustawodawstwo jednej z nich były niemalże natychmiast odrzucane przez Komisję Kodyfikacyjną, która postawiła sobie za cel stworzenie własnego, w pełni niezależnego i jednolitego prawa polskiego odzwierciedlającego wolę narodu, zmieniające się warunki społeczno-ekonomiczne oraz charakter narodowościowy polski. Ingerencja Kościoła w sprawy małżeńskie skutecznie utrudniała znowelizowanie prawa małżeńskiego. Kościół uważał, iż wiążą go tylko przepisy wyznaniowe, te zaś często były sprzeczne z państwowymi. W tej sytuacji zdarzało się, że sądy duchowne wydawały wyroki naruszające państwowe przepisy kompetencyjne. Projekt Lutostańskiego miał zapobiec szerzącemu się zjawisku „legalnej bigami”, jednak był z uwagi na zwalczanie go w środkach masowego przekazu przez Katolicki Obóz Polski nie wszedł w życie aż do wybuchu wojny. Celem pracy jest zobrazowanie podziału społeczeństwa na zwolenników i przeciwników świeckiego charakteru prawa małżeńskiego, przedstawienie głównych założeń zgłaszanych projektów prawa małżeńskiego oraz przedstawienie skutków prawnych braku porozumienia w przedmiotowym zakresie.

Straż Graniczna jako kluczowa formacja stojąca na straży granic RP

Mateusz H. Ziemblicki, mateusz.ziemblicki@gmail.com, Katedra Prawa Europejskiego, Wydział Prawa, Uniwersytet w Białymstoku

W wyniku przemian politycznych zachodzących w Europie pod koniec lat 80' i na początku lat 90' XX wieku zmianie uległ także charakter zarządzania granicami wielu europejskich państw, w tym szczególnie państw, których granice wyznaczały tzw. żelazną kurtynę. W wyniku przemian i transformacji ustrojowej w odradzającej się dopiero suwerennej, demokratycznej Rzeczypospolitej Polskiej, pojawiła się konieczność rozformowania Wojsk Ochrony Pogranicza i zastąpienia ich zupełnie nową formacją. W miejsce dotychczasowych WOP ustawą z dnia 12 października 1990 r. powołano Straż Graniczną, której funkcjonowanie rozpoczęło się 16 maja 1991 r. i trwa do dnia dzisiejszego. Jednym z najpoważniejszych wyzwań, z którymi od kilku lat zmagają się Unia Europejska jest nielegalna migracja. Migranci stale poszukują możliwości uzyskania schronienia bądź poprawy sytuacji ekonomicznej poprzez znalezienie legalnej (lub nie) pracy w krajach rozwiniętych. Celem niniejszego referatu jest próba scharakteryzowania działalności Straży Granicznej w zakresie zwalczania jednego z najważniejszych rodzajów przestępczości granicznej – nielegalnej migracji. Autor przedstawia w swoim wystąpieniu skalę oraz dynamikę tego zjawiska, a także dokonuje charakterystyki wybranych działań Straży Granicznej, służących przeciwdziałaniu nielegalnej migracji. Powyższa analiza dokonana została w oparciu desk research, metodę prawo-porównawczą oraz krytyczną analizę piśmiennictwa. Wystąpienie kończą wnioski Autora, wśród których na szczególną uwagę zasługują wyzwania, z którymi w najbliższych latach mierzyć się będzie Straż Graniczna, a które związane są z – wciąż rosnącym – zjawiskiem nielegalnej migracji.

Transformacja życia rodzinnego w Polsce jako źródło obaw i nadziei

Anna Jawor, annajawor@hotmail.com, Wydział Pedagogiczny, Uniwersytet Warszawski

Celem mojego wystąpienia jest refleksja nad zmianami w obrębie życia rodzinnego w Polsce. Zmiany te z jednej strony wywołują szereg obaw, mówi się o kryzysie rodziny, a nawet wieszczy upadek tej instytucji. Z drugiej strony transformacja życia rodzinnego jawi się jako naturalna odpowiedź na przemiany współczesnego świata i jest źródłem nadziei na wyższą jakość życia. Ponowoczesne przemiany rodziny, których początki na Zachodzie datuje się na lata sześćdziesiąte ubiegłego wieku, w Polsce ruszyły wraz z transformacją systemową po roku 1989. Wówczas zaczął upowszechniać się wzór „kobiety sukcesu” wypierający wzór Matki Polki, w obszar społecznej percepcji weszła idea związku partnerskiego, modyfikująca tradycyjny układ sił w rodzinie oraz podział obowiązków na kobiece i męskie. Socjologowie dostrzegli, że klasyczne definicje rodziny, np. „mała grupa pierwotna złożona z osób, które łączy stosunek małżeński i rodzicielski”, są definicjami tylko jednego jej modelu. Oprócz rodziny nuklearnej wyróżnia się inne: rodzina patchworkowa, rodzina typu LAT, rodzina typu DINKs, rodzina monoparentalna czy homorodzina. Jednak z badań opinii społecznej cały czas niezmiennie wynika, że rodzina (czasem nazywana w ankiecie: szczęściem rodzinnym, miłością rodzinną, udanym życiem rodzinnym) stoi na podium najważniejszych wartości Polek i Polaków. Obecnie rodzina jako taka podlega wielowymiarowym zmianom, ale nie wydaje się, by zasadnicze wartości rodziny tradycyjnej miały nie (prze)trwać, niezależnie od tych procesów. Zmiana polega tylko na tym, że przechowywane, transmitowane i konsumowane są teraz w nowych formach; te same wartości, tylko że wplecione w rozmaite nowe wzorce rodzinnego zaangażowania. Rodzina jako taka adaptuje się do ponowoczesnych warunków życia społecznego, co wcale nie powoduje jej zaniku, a większą podmiotowość w jej konstruowaniu, stopień skomplikowania i zróżnicowanie, co postaram się wykazać w swoim wystąpieniu, korzystając z zastanych badań ilościowych i jakościowych polskich rodzin.

Umiejętności życiowe jako obszar edukacji zdrowotnej w kontekście współczesnych problemów zdrowotnych dzieci i młodzieży

Izabela Gątarek, izagatarek@wp.pl, Zakład pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, Katedra pedagogiki specjalnej, przedszkolnej i wczesnoszkolnej, Wydział Nauk Pedagogicznych, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

Kształcenie umiejętności życiowych jest jednym z wielu zagadnień podejmowanych przez edukację zdrowotną. Wiedza przekazywana dzieciom i młodym ludziom stanowi jedynie narzędzie. Nie przygotowuje ich do prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie, do wchodzenia w role społeczne. Stanowi jednak bazę, fundament, na którym dziecko może budować nawyki, przekonania, postawy, które będą sprzyjały kształtowaniu i potęgowaniu potencjału zdrowia. Interakcyjny proces nauczania i uczenia się, którego istotą jest uzyskanie wiedzy, kształtowaniu postaw i umiejętności, już od najmłodszych lat życia dziecka, stanowi platformę kształtowania, umiejętności życiowych. Dokonywanie zdrowych wyborów życiowych zwiększa odporność na negatywne wpływy i presję, ze strony środowiska, pozwala unikać zachowań ryzykownych dla zdrowia, wreszcie umożliwia dziecku podejmowanie większej odpowiedzialności za swoje życie i zdrowie. Współczesny świat oferuje młodemu pokoleniu warunki do rozwoju obfitujące w ogrom możliwości ale jednocześnie wiele niebezpieczeństw i pułapek mogących ów rozwój zaburzyć. Rolą dorosłych jest wyposażenie dzieci w taki zasób kompetencji, aby potrafiły podejmować coraz bardziej optymalne i sprzyjające zdrowiu decyzje. Jedną z koncepcji edukacji zdrowotnej jest „Skills-based health education including life skills” czyli edukacja zdrowotna ukierunkowana na rozwijanie umiejętności życiowych”. Swoje początki miała ona w latach 90. XX w. a rozwijana była przez Światową Organizację Zdrowia (WHO) w Genewie, we współpracy z innymi organizacjami, w tym z Funduszem Narodów Zjednoczonych na Rzecz Dzieci (UNICEF). Wspomniana koncepcja odnosi się do interaktywnego, uczestniczącego procesu nauczania i uczenia się, który umożliwia młodym ludziom zdobywanie wiedzy, kształtowanie postaw i umiejętności. Mowa tutaj o takich kompetencjach, dzięki którym dzieci i młodzież podejmują pozytywne decyzje i działania dla ochrony i doskonalenia swojego zdrowia.

Wpływ rozwoju infrastruktury ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi na proces deinstytucjonalizacji systemu pomocy społecznej, na przykładzie województwa podkarpackiego.

Jolanta Chabaj-Wiater, chabajwiater@gmail.com, Wydział Nauk Społecznych Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II, www.kul.pl

Deinstytucjonalizacja rozumiana jako przejście od opieki instytucjonalnej do świadczonej na poziomie społeczności lokalnej jest procesem, który w sposób widoczny wpływa na sposób pomocy człowiekowi, wymagającemu opieki i wsparcia osób drugih. Powyższe zmiany polegają głównie na braku przymusu zamieszkania w instytucji, np. domu pomocy społecznej, na rzecz otrzymania świadczenia dostosowanego indywidualnie do potrzeb, w swojej społeczności lokalnej. Przepisy prawa unijnego w sposób jednoznaczny wskazują na konieczność respektowania podstawowych praw człowieka, w tym samodzielnej decyzji dotyczącej miejsca zamieszkania oraz poszanowania godności osobistej, tak osób z niepełnosprawnościami jak i starszych, przewlekle psychicznie chorych, dzieci oraz innych osób potrzebujących. W ramach wystąpienia opracowano ewaluację funkcjonowania ośrodków wsparcia przeznaczonych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, tj. środowiskowych domów samopomocy, działających na terenie województwa podkarpackiego. Powyższe dane pozyskano z ankiet, udostępnionych przez Wydział Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie. Podjęta analiza wykazała m.in. liczbę osób objętych wsparciem, rodzaj niepełnosprawności, która kwalifikuje do objęcia pomocą, sytuację społeczną i socjalną uczestników zajęć w placówce oraz efekty działań terapeutycznych. Stwierdzono, że podejmowane działania środowiskowe w zakresie wspierania osób z zaburzeniami psychicznymi są konieczne, niemniej jednak obejmują w większym zakresie osoby z niepełnosprawnością intelektualną aniżeli chorych psychicznie czy też wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych o różnej etiologii. Przyczyną takiej sytuacji może być niechęć przebywania wymienionych osób w jednej placówce z osobami z niepełnosprawnością intelektualną. Istnieje zatem potrzeba dokonania diagnozy oraz znalezienia sposobu wsparcia, osób przewlekle psychicznie chorych, w zdrowieniu i powrocie do aktywności społecznej.

Współczesne determinanty bezpieczeństwa młodzieży

Daria Saukens, *d.saukens@wp.pl*, absolwentka Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Wydział Bezpieczeństwa Wewnętrznego

We współczesnym świecie bezpieczeństwo młodzieży stanowi nieustannie aktualny problem. Wynika to z dynamicznego rozwoju zagrożeń i szans jakie stawia przed tą częścią społeczeństwa otaczająca rzeczywistość. Celem pracy jest znalezienie tych czynników, które mają największy wpływ na bezpieczeństwo młodzieży.

Prezentowana praca to rozważania podjęte w dwóch kierunkach. Pierwszy z nich dotyczył zachowań będących przejawem demoralizacji. Dzięki badaniom własnym zobrazowano jej rozmiar. Drugi kierunek rozważań to próba znalezienia tych zagrożeń i szans, które w przyszłości będą miały największy wpływ na bezpieczeństwo młodzieży i których wystąpienie jest najbardziej prawdopodobne.

W opracowaniu wykorzystano trzy metody badawcze. Pierwsza z nich, wykorzystana w teoretycznej części pracy to analiza aktów prawny związanych z omawianą tematyką. Metoda, wykorzystana do opisu skali zjawiska demoralizacji młodzieży to metoda sondażu diagnostycznego. W celu wyodrębnienia przyszłych szans i zagrożeń wykorzystano macierz wielokryterialną redukcji czynników bazowych. Jej wypełnienie odbyło się z wykorzystaniem metody eksperckiej.

Przeprowadzona analiza pozwoliła na zobrazowanie poziomu demoralizacji na badanym terenie. Poziom zdemoralizowania uznać należy za wysoki. Z badań wynika, że 81% ankietowanych spożywa alkohol, 72% pali papierosy i 42% zażywa substancje psychotropowe.

Wynikiem przeprowadzonych badań są szanse, określone przez grono ekspertów jako te, które mają największy wpływ na bezpieczeństwo młodzieży oraz te, których pojawienie się w przyszłości jest najbardziej prawdopodobne. Należą do nich: uzależnienie od komputera, pogorszenie kontaktów z rodzicami, spożywanie substancji psychotropowych, udział w grupach przestępczych. Analogicznie do szans, eksperci wyodrębnili również zagrożenia, do których zaliczyli: dostępność i różnorodność studiów wyższych, programy edukacyjne, otwarty zagraniczny rynek pracy.

Zabawa „all inclusive”. Zapotrzebowanie polskiego społeczeństwa konsumpcyjnego na formy zorganizowanej rozrywki w zagranicznych ośrodkach wypoczynkowych

Magdalena Szalbot, magdalena.szalbot@us.edu.pl, Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji, Uniwersytet Śląski w Katowicach, www.us.edu.pl

Celem wystąpienia jest przedstawienie wyników etnograficznych badań terenowych, które dostarczyły materiałów pozwalających na przeanalizowanie stosunku przedstawicieli polskiego społeczeństwa do zorganizowanych form zabawy i rozrywki, oferowanych w ramach pobytów urlopowych w zagranicznych ośrodkach wypoczynkowych. Zagadnienie ludycznej oprawy turystycznych pobytów „all inclusive” skłoniło do postawienia pytania o to, jaką przybiera ona formę oraz jakie zajmuje miejsce w hierarchii urlopowych potrzeb Polaków, korzystających z tego typu wyjazdowych ofert. W pojmowaniu członków współczesnego społeczeństwa konsumpcyjnego – urlop, szczególnie ten połączony z wyjazdem na wczasy, w naturalny sposób wiąże się z zabawą i rozrywką. Na przestrzeni kilku ostatnich dziesięcioleci Polacy zyskali dostęp do nowych jakościowo zagranicznych form pobytów urlopowych. Biura podróży od lat oferujące wczasy w zagranicznych ośrodkach wypoczynkowych, wysyłają Polaków do: Egiptu, Turcji, Tunezji, Hiszpanii, Włoch, Grecji i Chorwacji. Dostępna, przynajmniej dla części polskiego społeczeństwa – możliwość, nierzadko regularnego korzystania z zagranicznych wakacji w formie „all inclusive”, odzwierciedla się w ich przyzwyczajeniach i oczekiwaniach, jakie muszą zostać spełnione, aby wypoczynek został uznany za w pełni udany.

Teoretyczne ramy rozważań stanowi literatura przedmiotu ujmująca turystykę jako formę zabawy. Rozwijający się dynamicznie również w Polsce od kilku dekad przemysł wakacyjnych usług rozrywkowych, sytuje problem badawczy w nurcie rozważań nad współczesnymi przejawami nasilającego się nastawienia zabawowego cechującego społeczeństwo konsumpcyjne. W gromadzeniu materiału terenowego zastosowanie miały tradycyjnie

wykorzystywane w badaniach etnograficznych techniki i narzędzia badawcze: obserwacja uczestnicząca, wywiad oraz analiza źródeł zastanych. W badaniach zastosowano również wytyczne netnografii. Zasadniczą empiryczną podbudowę rozważań stanowią wywiady z turystami i pracownikami biur podróży (wypowiedzi 48 informatorów – 39 kobiet i 9 mężczyzn w wieku od 20 do 60 lat) oraz źródła pochodzących głównie z Internetu pozyskane w latach 2013-2015.

Indeks autorów

Adamczak S.	18	Krzeczewski K.	29
Bartusiak M.	23	Kwiatkowska G. E.	11
Bednarska M.	31	Leśniak-Moczuk A.	15
Całek G.	21	Litwin-Lewandowska D.	12
Chabaj-Wiater J.	38	Makowska M.	32
Daniel K.	26	Mandrzejewska-Smól I.	27
Duduś K. M.	17	Mirga-Wójtowicz E.	22
Dworas-Kulik J.	34	Moczuk E.	15
Fiałkowska K.	22	Przysucha P.	33
Filipiak O.	16	Rychlak M.	30
Gadamska M.	19	Saukens D.	39
Gałat W.	24	Szalbot M.	40
Garapich M. P.	22	Szulc M.	25
Gątarek I.	37	Torczyńska M.	20
Gralak Z.	28	Załużstowicz A. L.	18
Jasiński Ł.	32	Ziemblicki M. H.	35
Jawor A.	36		